

Internationella talanger avgörande för landets ekonomi

EFTER ATT HA FUNGERAT sju år som rektor för Hanken flyttade jag 2022 till Norge för att bli rektor på BI Norwegian Business School. BI grundades 1943 och är en av Europas största handelshögskolor med cirka 21 000 studenter och fyra campus i Norge. BI är en privat skola med läsårsavgifter för alla studenter och med cirka 20 procent statsstöd.

Jag har ofta sedan jag kommit till Norge fått frågan om vilka skillnader det finns mellan Norge och Finland. Om man frågar mig idag, tycker jag faktiskt att det finns fler likheter än skillnader, det finns något som känns väldigt hemvant när man kommer till Norge, språket, kärleken till naturen och inte minst stuglivet. Kort innan jag flyttade hade jag ett samtal med den norska ambassadören i Finland. Han gav mig två viktiga råd inför min flytt till Norge. Det första var ordet *omkamp*, vilket jag kanske skulle över-sätta fritt som en omprövning av beslut.

Det andra rådet var att undvika möten efter klockan 12 på fredagar, eftersom man då åker till sin *hytte*. När det gäller ordet *omkamp*, så insåg jag redan första veckan jag jobbade som rektor på BI vad han menade. Ett beslut som redan fattats innan jag började min period som rektor dök upp

Karen Spens är rektor för BI Norwegian Business School i Oslo.

”Trots att Norge, på många sätt, har en liknande situation när det gäller befolkningsutvecklingen, har internationalisering och försök att attrahera internationella studenter inte varit i fokus.”

på mitt bord, och då förstod jag: Ja, här ser jag vad ambassadören talade om – det här är en *omkamp*.

MEN PÅ UTBILDNINGSSOMRÅDET finns det några saker som skiljer de två länderna åt. Trots att Norge, på många sätt, har en liknande situation när det gäller befolkningsutvecklingen, har internationalisering och försök att attrahera internationella studenter

inte varit i fokus. Det har heller inte funnits något brett politiskt stöd för att utveckla en nationell, tvärssektoriell strategi för att locka internationella talanger. Finland har en tydlig, proaktiv strategi för internationalisering och erkänner att internationella studenter och talanger är avgörande för landets ekonomiska tillväxt.

I en *kronik* som vi nyligen publicerade tillsammans med Universitetet i Oslo rektor, Svein Stølen, betonar vi bland annat att Finland har satt upp specifika mål, såsom att tredubbla antalet internationella studenter och att 75 procent av de utländska studenterna ska stanna i Finland efter examen. I Norge, även om man erkänner värdet av internationella studenter och har en idé om hur många studenter som borde åka på utbyte, kan man konstatera att man varit mer passiv i sitt förhållningssätt. Till exempel sågs införandet av studieavgifter för icke-EU/EES-studenter mer som en kostnadsbesparande åtgärd än en strategi för att främja internationalisering.

NÄR DET GÄLLER det ekonomiska stödet, stöder Finland internationalisering genom olika initiativ, inklusive stipendier, praktikmöjligheter och finansiering för universitet för att attrahera internationella studenter. Det finns även dedikerade talangprogram som kopplar utländska studenter till den finska arbetsmarknaden redan innan de anländer, vilket gör det lättare för dem att integreras. I Norge finns det betydligt mindre ekonomiskt stöd för internationella studenter. Även om universiteten erbjuder vissa stipendier, har bristen på en bred nationell finansieringsstrategi för internationella studenter, särskilt i jämförelse med Finland, begränsat landets förmåga att attrahera fler studenter från utlandet.

Finska universitet samarbetar nära med näringslivet, och många internationella

studenter är involverade i praktik- eller mentorprogram som kopplar dem till ledande företag. Detta gör det lättare för studenter att integreras i den finska arbetsmarknaden efter examen. När det gäller samarbete mellan universitet och näringsliv är detta inte lika integrerat eller utbrett i Norge som i Finland. Sätten för internationella studenter att koppla upp sig med norska företag eller hitta jobb efter examen är inte lika strukturerade, även om det finns möjligheter för internationella studenter att stanna och arbeta efter sina studier.

SAMMANFATTNINGSVIS kan man konstatera att Finland varit mer proaktivt och strategiskt i att internationalisera sitt högre utbildningssystem genom investeringar i stipendier, industrisamarbeten och långsiktigt bibehållande av internationell talang. Norge har igen haft ett mer passivt förhållningssätt och inte samma nivå av målmedvetet stöd och politiskt engagemang för internationalisering. Det som man ändå kan konstatera är att trots att det på nationell nivå inte funnits en strategi för internationalisering, har man i städer som Oslo fokuserat på det. Ett intressant projekt är till exempel det pilotprojekt som Oslo kommun deltagit i där man med hjälp av appen Digital lommebok förkortar väntetiden för arbetstillstånd för icke-EU-medborgare. Målet är att minska väntetiden för nyanställda från 37 veckor till endast 3 dagar.

Så ja, visst finns det skillnader mellan länderna, men vi har säkert något att lära oss av varandra. I ett bredare perspektiv ser jag i tillägg att nordiskt samarbete skulle gynna oss alla. Och ja, det sista som ambassadören sa om att norrmännen åker till sin hytte på fredagar efter 12, det stämmer nog delvis, men baserat på min erfarenhet är det nog bäst att undvika att boka möten på fredagar.